

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Криворізького районного суду
Дніпропетровської області
20.03.2025**

м. Кривий Ріг, 2025 р.

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 20.03.2025 групою НПМ здійснено відвідування Криворізького районного суду Дніпропетровської області (далі – Суд).

Попереднє відвідування Суду не здійснювалося.

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Толстих Олександр Юрійович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Лиженко Дмитро Сергійович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Сивоконь Анастасія Ігорівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Лі Олександр Едікович, представник громадської організації.

Суд знаходиться за адресою: Дніпропетровська область, м. Кривий Ріг, проспект Миру, 5а.

Керівництво Суду:

Коваль Наталя Володимирівна, голова Суду (на посаді з 23.10.2024 року);

Нікітський Роман Анатолійович, керівник апарату Суду (на посаді з 01.10.2018 року);

Штатна чисельність працівників Суду – 30, з них чисельність суддів – 5 (4 судді з повноваженнями).

Суд розміщений у двоповерховій окремій будівлі з цокольним поверхом, що належить Державній судовій адміністрації (*фото № 1 Додатку*).

На вході до будівлі є інформація про найменування судового органу (*фото № 3 Додатку*).

Вхід у приміщення Суду обладнаний пандусом (*фото № 2 Додатку*).

Для допомоги маломобільним групам населення біля пандусу знаходиться кнопка виклику працівників суду (*фото № 4 Додатку*).

Охорона приміщення Суду та пропускний режим здійснюється працівниками Територіального управління Служби судової охорони в Дніпропетровській області, якими ведеться перевірка документів, виявлення заборонених предметів та реєстрація пропуску осіб до приміщення Суду.

На вході, перед судовою охороною, наявний арочний металодетектор. (*фото № 5,6 Додатку*). Також працівники судової охорони використовують ручний металодетектор.

На першому поверсі знаходиться зал очікування, в якому наявні лавки, стіл та інформаційні стенди, зразки заяв (фото № 7-9 Додатку).

У Суді наявні камери відеоспостереження по зовнішньому периметру будівлі, в залах судових засідань для розгляду кримінальних справ, конвойному приміщенні, перед входом у конвойне приміщення (фото № 10-12 Додатку).

У приміщенні Суду розташовано 3 зали судових засідань, з них для розгляду кримінальних справ – 2 зали.

У залах судових засідань для розгляду кримінальних справ наявні кабінети для підсудних із захисного скла (фото № 10 - 12 Додатку).

Два зали обладнані системою відеоконференцзв'язку для проведення судових засідань у режимі відеоконференції (фото № 10 - 12 Додатку).

Для знезаражування залів судових засідань для розгляду кримінальних справ та конвойного приміщення використовують переносні бактерицидні опромінювачі (фото № 16 Додатку).

Санітарна кімната для відвідувачів та працівників суду облаштована на першому поверсі та відповідає вимогам доступності маломобільним групам населення (фото № 17 Додатку).

В усіх залах судових засідань наявна ємність для питної води (фото № 18, 19 Додатку).

На дверях залів судових засідань та кабінетах наявні інформаційні таблички із дублюванням зазначеної інформації шрифтом Брайля (фото № 20, 21 Додатку).

Для надання первинної домедичної допомоги громадянам в суді та у працівників територіального управління Служби судової охорони у Дніпропетровській області в наявності три аптечки з необхідними ліками та медичними матеріалами. У разі необхідності викликається швидка допомога.

Приміщення суду обладнано бактерицидними лампами для знезаражень залів судових засідань та камер для підсудних (засуджених).

Суд забезпечено камерами схову для зберігання речей відвідувачів, які заборонено проносити до судової установи (фото № 23, 24 Додатку).

У будівлі облаштовано 4 входи – основний (центральний), 2 запасних (бокові) та конвойний.

У Суді відсутнє власне укриття. Працівниками та відвідувачам Суду у разі повітряної тривоги рекомендується пройти до найближчого укриття розташованого за адресою м. Кривий Ріг вул. Гетьманська, 78, яке значно віддалене від приміщення Суду.

Конвойне приміщення та 2 камери для підсудних (засуджених) знаходяться на першому поверсі будівлі Суду (фото № 25-28 Додатку).

Наявний окремо облаштований санвузол для підсудних (засуджених), який знаходиться у приміщенні конвою (фото № 29 Додатку).

У приміщенні для розміщення особового складу варті наявна аптечка, призначена для надання першої медичної допомоги підсудним (засудженим), працівниками та відвідувачам Суду (фото № 30 Додатку).

Заїзд конвойного автомобіля для посадки (висадки) підсудних (засуджених) здійснюється через окремих в'їзд, який не огорожений парканом, має вільний доступ (*фото № 31, 32 Додатку*).

Конвоювання підсудних (засуджених) до зали судових засідань розташованому на першому поверсі здійснюється безпосередньо з приміщення конвою.

Конвоювання підсудних (засуджених) до зали судових засідань розташованому на другому поверсі здійснюється загальними коридорами, у супроводі конвоїрів та службової собаки.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення прав осіб з інвалідністю (ст. 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю та ст. 21 Конституції України).

1. При вході до будівлі Суду наявний пандус, кут нахилу якого перевищує позначку у 1:12 (8%), що не відповідає вимогам оскільки п. 5.3 Державних будівельних норм України В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житловокомунального господарства України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН. Інклюзивність). Через зазначені порушення, пандус не дозволяє потрапляти маломобільним групам населення до суду»).

2. Відповідно до п. 6.1.8 ДБН. Інклюзивність, усі приміщення в будинку повинні бути доступними для маломобільних груп населення на рівні з іншими особами. Доступ до залів судових засідань осіб, які пересуваються за допомогою крісел колісних або скутерів, забезпечується за допомогою центрального входу будівлі, але через відсутність підйомного механізму обмежений доступ до другого поверху.

3. У суді відсутні попереджувальні контрасті смуги, що порушує вимоги п. 8.4. ДБН. Інклюзивність щодо розміщення візуальних елементів доступності (*фото № 2, 22 Додатку*).

Порушення права осіб на гідні умови тримання (стаття 25 Загальної декларації прав людини, Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди»).

4. У порушення вимог пункту 6.5.2 Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі – ДБН) у Суді на 2 зали судових засідань для розгляду кримінальних справ використовується лише 2 камери для розміщення підсудних (засуджених), відповідно до вище вказаного пункту в приміщенні Суду має використовуватись 6 камер для підсудних (засуджених) (*фото № 25-28 Додатку*).

5. Під час відвідування приміщення Суду було встановлено, що розміри камер не відповідають вимогам пункту 6.5.2 ДБН. Встановлено, що площі камер менше ніж 4 м².

Порушення права на забезпечення безпеки у суді (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 27 Конституції України, ДБН Суди та Державні будівельні норми В.2.2-5:2023 «Захисні споруди цивільного захисту»).

6. Відповідно вимог пункту 13 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах підсудних (засуджених) за вимогою судів, затвердженого спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція) в приміщенні суду не забезпечено ізолюваний маршрут конвоювання підсудних (засуджених) від службового входу до залу судового засідання розгляду для кримінальних справ.

Конвоювання підсудних (засуджених) до залів судового засідання здійснюється шляхом закриття проходу для відвідувачів під час конвоювання працівниками конвою.

7. У порушення вимог пункту 6.5.3 ДБН у приміщенні конвою не встановлена металева шафа для зберігання навісних замків, ключів від камер, спеціальних засобів та службових документів.

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 3 Загальної декларації прав людини, стаття 27 Конституції України).

8. Не забезпечено дотримання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки (частково були виявлені своєчасно не повірені вогнегасники) (*фото № 33,34 Додатку*), всупереч пункту 12 розділу 3 Правил експлуатації та типові норми належності вогнегасників, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 15.01.2018 № 25, що свідчить про не дотримання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки та порушення права на життя (стаття 3 Загальної декларації прав людини, стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

Порушення права на професійну правничу допомогу (ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ст. 59 Конституції України).

9. В порушення вимог п. 6.5.2 ДБН, статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ст. 59 Конституції України у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими), що унеможливорює реалізацію їх права на захист.

Комітет із запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню у 21-ій Загальній доповіді наголошує на необхідності проведення зустрічі адвоката із затриманою особою у приватному порядку, віч-на-віч для того, щоб затримана особа відкрито

говорила яким чином з нею поводитися. Комітет не вбачає жодної необхідності відступати від принципу конфіденційності зустрічей між адвокатом і зацікавленою особою.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації. У справі «Фірстов проти Росії» (скарга №67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Дніпропетровській області:

1. Передбачити фінансування і проведення робіт щодо облаштування Суду згідно вимог ДБН. Інклюзивність.
2. Передбачити фінансування для збільшення кількості камер для підсудних (засуджених) та приведення камер для підсудних (засуджених) у відповідність до площ, відповідно вимог пункту 6.5.2 ДБН;
3. Забезпечити конвойне приміщення Суду металевою шафою для зберігання навісних замків, ключів від камер, спеціальних засобів та службових документів відповідно вимог пункту 6.5.3 ДБН;
4. Розглянути можливість виділення додаткових фінансових асигнувань з метою забезпечення та дотримання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки.
5. Розглянути можливість облаштування укриття для працівників та відвідувачів Суду.

Криворізькому районному суду Дніпропетровської області:

1. Опрацювати питання щодо збільшення кількості камер для підсудних (засуджених) та приведення камер для підсудних (засуджених) у відповідність до площ, відповідно вимог пункту 6.5.2 ДБН;
2. Забезпечити ізольований маршрут конвоювання підсудних засуджених від камер до залі судових засідань для кримінальних справ;
3. Встановити в приміщенні конвою металеву шафу для зберігання навісних замків, ключів від камер, спеціальних засобів та службових документів відповідно вимог пункту 6.5.3 ДБН;
4. Обладнати кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими) відповідно до вимог п. 6.5.2 ДБН.
5. Провести технічний огляд вогнегасників, що своєчасно не повірені.

6. Вирішити питання регулярного знезаражування залів судових засідань та конвойного приміщення шляхом проведення регулярного опромінювання приміщень; організувати ведення журналу опромінювання бактерицидними лампами залів судових засідань та камер для підсудних (засуджених).

До звіту додаються: фотофіксації на 8 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

Головний спеціаліст Відділу сприяння роботі
регіональних представництв Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради України
з прав людини

Олександр ТОЛСТИХ